112905 - Musibete maruz kalan bir kişi; yaşadığı olumsuzluğun bir ceza mı, yoksa derecesinin yükseltilmesi için bir imtihan mı olduğunu nasıl bilebilir?

Soru

Bir Müslüman musibete uğradığından bu musibetin günahları karşılığında bir ceza mı yoksa Allah katında derecesinin yükseltilmesi için bir imtihan mı olduğunu nasıl anlayabilir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Musibet ve imtihanların, Allah'ın kaza ve kader gereği hikmetinin yanı sıra Kur'an ve Sünnette iki sebebe dayanmaktadır:

Birinci sebep: İnsanın işlediği günah ve masiyetler, ister küfre düşüren günahlar olsun ister küçük veya büyük günahlar olsun, yüce Allah bu günahları işleyene karşılık ve (rahmeti gereği) dünyevi bir ceza olarak musibetle imtihan eder. Allah (azze ve celle) şöyle buyurmuştur:
"Sana ne kötülük gelirse kendindendir." (Nisa 79) Müfessirler buradan kastın "işlenen günahlar" nedeniyle olduğunu söylemişlerdir. Başka bir ayette: "Başınıza her ne musibet gelirse, kendi yaptıklarınız yüzündendir. O, yine de çoğunu affeder." (Şura 30) (Tefsir el Kur'an el Azim 2/363)

Enes -radıyallahu anh-'ın rivayet ettiği hadiste Allah Rasûlü -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu*: "Allah bir kulu hakkında hayır dilerse, cezasını (ahirete) ertelemeyip bu dünyada verir. Kulu için bir şer dilerse, cezasını erteleyip kıyamet gününde verir."* (Tirmizi 2396. Elbani, Hasen olduğunu söylemiştir.)

İkinci sebep:

Yüce Allah sabreden müminin derecesini yükseltmek ister bu nedenle musibetlerle imtihan eder, bunun karşılığında ise sabredenleri ahirette mükafatlandırır ve kurtuluşa erenlerden kılar. Şüphe

yok ki peygamberler ve salihler belalardan kurtulamamışlardır. Çünkü yüce Allah bu belalarla onlara cennette yüksek makamlar vadetmiştir. Bu nedenle sahih bir hadiste şöyle geçmektedir: "*Allah'tan kuluna, amelinden ulaşamayacağı bir makam verilmişse, Allah onu bedeniyle, malıyla veya çocuklarıyla imtihan eder.*". (Ebu Davud 3090. Elbani 2599)

Enes İbn Mâlik -radıyallahu anh-'den rivâyet edildiğine göre Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu: "Mükâfatın büyüklüğü, belanın şiddetine göredir. Allah, sevdiği topluluğu belâya uğratır. Kim başına gelene rıza gösterirse Allah ondan hoşnut olur. Kim de rıza göstermezse, Allah'ın gazabına uğrar." (Tirmizi 2396, Elbani 146)

Söz konusu her iki sebep Aişe (r.a)'nın rivayet ettiği hadiste bir arada zikredilmiştir. Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

'Mü'mine bir diken veya daha büyük bir şey İsabet ederse, Allah onun sebebiyle kendisini bir derece yükseltir. Yahut ondan bir günah siler." (Buhari 5641, Müslim 2573)

O halde bu iki sebep arasındaki örtüşme ve ortaklık, her birinin tek başına alınmasından daha büyüktür.

Zira bir kişi işlediği günahtan dolayı Allah tarafından bir musibete maruz kalır fakat buna karşılık sabreder ve şükrederse, cenabı Hak onun günahını bağışlar, cennetteki derecesini yükseltir ve ona sabredenlerin ve iyilik edenlerin mükâfatını verir.

Aynı şekilde Allah, cennette kendisine takdir ettiği yüksek mertebeye ulaşabilmek için kime bir musibet isabet ettirirse, onun geçmiş günahları bağışlanır ve bu musibetler onun için bu dünyada bir günah karşılığı sayılır ve ahirette tekrar cezaya maruz kalmaz. Bu durum; Adem (Aleyhisselam) ve Yunus (Aleyhisselam) gibi bazı nebiler için vukuu bulmuştur. Nitekim yüce Allah, Adem'i cennetten çıkarmış ve Yunus ibni Matta'ya balinanın karnında boğulma cezası verilmişti, bunun üzerine Allah da sabırları ve kendisinden mükâfat bekledikleri için onları affetmiş ve yaşadıkları musibetleri hataların karşılığı olarak sayılmış ve Allah katında makamlarının yükseltilmesine vesile olmuştur.

Şu halde bu durum bize gösteriyor ki; dünya cezası Ahiret cezasından bağımsız değildir. Ayrıca söz konusu her iki sebebin birlikte anılmasıysa birçok sahih hadiste de varid olmuştur:

Sa'd (r.a.)'den rivayet edildiğine göre Rasulullah (s.a.v.)'e insanların hangisinin belasının ağır olduğunu sorduğumda şöyle buyurdu: "Peygamberler, onların peşinden yaşantı olarak Peygambere yakın olanlar sonra onlara yakın olanlar. Kişi dindarlığı oranında belayı uğratılır. Dininde sağlam ise belası ağırlaştırılır. Dininde gevşek ise dindarlığı oranında belaya uğratılır. Bela, kulun peşini bırakmaz, sonunda kul uğradığı belalarla üzerinde günah kalmayıncaya kadar günahlarından temizlenmiş olur. (Tirmizi 2398)

Ancak bazı musibetlerde bu iki sebepten biri diğerine göre daha belirgin olabilir ve bu, o musibetle ilgili durumun bağlantılarıyla anlaşılabilir:

Eğer musibet gören kişi kâfir ise, bu durumda musibet onun makamını yükseltmez, çünkü kafirin kıyamet gününde Allah katında hiçbir değeri yoktur. Bilakis bu, diğerlerine ibret ve uyarı niteliğinde olabilir. Ayrıca bu ceza Ahiret cezasıyla birlikte dünyada da Allah'ın ona verdiği acil cezanın bir parçası olabilir. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "*Herkesin kazandığını görüp gözeten Allah inkâr edilir mi? Hâlbuki onlar, Allah'a ortaklar koştular. De ki: "Onların isimlerini açıklayın. Yoksa siz (bununla) O'na yeryüzünde bilmediği bir şeyi mi haber vermiş olacaksınız, yoksa boş söz mü etmiş olacaksınız?" Hayır, inkâr edenlere hileleri güzel gösterildi ve onlar doğru yoldan saptırıldılar. Allah, kimi saptırırsa artık onu doğru yola iletecek yoktur. Onlara dünya hayatında bir azap vardır. Ahiret azabı ise daha ağırdır ve onları Allah'ın azabından koruyacak kimse de yoktur*." (Ra'd 33-34)

Ancak musibet gören kişi açıkça günah işleyen bir Müslüman veya fasıklığı açık bir kişi ise, bu musibetin (günahlarına) karşılık ve ceza olması muhtemeldir. Çünkü günahların kefareti, kişinin makamının yükseltilmesinden önceliklidir. Günahkar kimse, makamının yükseltilmesi yerine günahlarının affedilmesine daha fazla ihtiyaç duyar.

Diğer taraftan eğer musibete maruz kalan Müslüman, itaatkar ve salih bir kul ise ayrıca onun ve Allah ile arasında kulluk, şükür, hamd, O'na yönelme ve O'na teslimiyetten ibaretse, o zaman

büyük bir ihtimalle (bu musibetler) makamının yükseltilmesine sebeptir. Kullar, yeryüzünde Allah için şahit konumundadırlar, eğer musibete maruz kalan kimse (musibete) sabır göstermiş ve razı olmuşsa, ona makamının yükseleceğine dair müjde verirler.

Fakat eğer imtihan edilen kişi, öfke ve endişeyi dile getirirse o zaman onun bu musibetinin, Allah'ın onun makamını yükseltmesi için bir lütuf olduğu düşünülmemelidir. Çünkü Allah (azze ve celle) bu kulun sabır ve kanaat eksikliğini bilir. Bu durumda musibetin bu kul için bir ceza olması daha yakın bir durumdur. Bazı salih kimseler şöyle demişlerdir: Musibetin ceza olmasının alametleri belaya karşı sabırsızlık, insanlara şikayet etmek ve endişeyi dile getirmektir.

Günahlara kefaret (olduğu) ve hataları sildiğine dair alameti ise şikayetsiz isyan olmaksızın, kaygısız, emirleri ve itaatleri yerine getirmekte güzel bir sabrın varlığıdır.

Makamı yükseltecek musibetin alameti; rıza ve muvafakat göstermek, nefsin sükuneti, kadere teslim olmak ve bela bertaraf oluncaya kadar sabretmektir.

Dolayısıyla bunlar; kulun kendisi veya musibetlere maruz kalan kullar hakkında nihai bir hüküm vermek için değil, bilakis Cenab-ı Hakk'ın musibetler ve belalar hakkındaki hikmetleri hususunda birtakım şeyler öğrenmek için sadece zanni emarelerdir.

Belki de tüm bu detayların en önemlisi şunu söylemektir:

Kulun düşünmesi gereken en önemli durum ise şudur: Eğer (musibetler karşısında) sabreder ve sevabını Allah’tan beklerse, her musibet kendisi için hayır ve sevap, paniğe kapılıp hoşnutsuz kaldığı takdirde ise her bela ve musibetin kendisi için şer olduğudur. Felaketlere katlanmak için kendini hazırlayan ve Allah'ın takdirine razı olan kimse, bundan sonra musibetin sebebini bilse de bilmese de kendisine zarar vermez. Bilakis kendisini günah ve gafletle suçlaması ve bunun çaresini araması her zaman daha iyidir, böylece kul kendinde bir kusur veya yanlışlık arar, çünkü hepimiz hataya açık meyyaliz. Hangimiz Cenab-ı Hakk'ı ihmal etmedi ki? Allah (azze ve celle) Uhud günü peygamberden sonra insanların en hayırlıları olan Ashabı kiramı, Peygamber Efendimiz'in emrine uymadıkları için büyük bir katliamla sınamıştır. Peki durum böyle iken bir insan nasıl olur da başına gelen her musibet için dereceleri yükseltileceğini düşünebilir!? İbrahim bin Ethem’in -Allah ona

rahmet etsin- şiddetli rüzgarı veya olumsuz hava şartları gördüğünde şöyle dediği rivayet edilmiştir: Bu benim günahlarım yüzündendir, aranızdan ayrılsam size bir şey olmaz.

Bizler günahkar kullar olarak halimiz nasıl olacak!?

Tüm bunlara rağmen insanın sürekli Rabbi hakkında iyimser düşünmesi gerekir. Çünkü O, en güzel olan, takva ve mağfiret ehlidir.

Alla bize rahmet ve mağfiret eylesin, Allah bize bilmediğimizi öğretsin ve musibetlerimizden dolayı bize sevap versin. Şüphesiz O duaları kabul edendir.

En iyisini Allah bilir.